

Arkusz obserwacji kondycji psychofizycznej osoby starszej¹

Przeznaczenie narzędzia:

Etap I (1b) – Ocena / Diagnoza (Pogłębienie wiedzy o sytuacji związanej z problemem osoby/ rodziny)

Zastosowanie narzędzia: fakultatywne

Rodzaj narzędzia: specjalistyczne

Wypełnia: pracownik socjalny

Sygnatura: FS_OS_22

Nazwisko i imię osoby, której dotyczy obserwacja _____

Cel obserwacji _____

U ww. osoby daje się zauważyć:

- ☐ orientację w czasie i miejscu
- ☐ depresję /smutek, obniżony nastrój, myśli i wypowiedzi suicydalne lub rezygnacyjne, płaczliwość, obniżone poczucie własnej wartości/
- ☐ poczucie samotności / osamotnienia
- ☐ niezadowolenie z otoczenia
- ☐ szerokie kontakty towarzyskie/sąsiedzkie/rodzinne
- ☐ postawę roszczeniową
- ☐ malkontenctwo
- ☐ pogodność
- ☐ poczucie choroby fizycznej i/lub psychicznej
- ☐ poczucie, że na nic nie może sobie pozwolić
- ☐ obsesyjne zbieractwo
- ☐ niechlujność w ubiorze i wokół /z czego wynika?/ _____
- ☐ dbałość o siebie i swoje najbliższe otoczenie _____
- ☐ poczucie zagrożenia, strach przed obcymi /czy większe niż kiedyś?, nadmierne? czy urojeniowe?/ _____
- ☐ ufność /pozytywny stosunek do osób obcych czy bezkrytyczne zaufanie do obcych?/
- ☐ poczucie braku perspektyw /w jakiej perspektywie czasowej?/ _____
- ☐ plany na przyszłość – jakie? _____
- ☐ aktywność w domu – jaka? _____
- ☐ aktywność poza domem – jaka? _____
- ☐ przejawy samodzielności – jakie? _____
- ☐ bilans życiowy _____

¹ Narzędzie zostało opracowane przez Zespół ds. narzędzi pracy socjalnej, w opracowywaniu wykorzystano prace Zespołu ds. osób starszych.

- ☐ pozytywne zasoby i cechy _____
_____
- ☐ postrzeganie siebie i swojej sytuacji _____
_____
- ☐ akceptacja śmierci i zadbanie o sprawy z tym związane /*testament, dyspozycje co do pochówku*/ _____
_____

Data wypełnienia Arkusza _____

Nazwisko i imię pracownika socjalnego dokonującego obserwacji _____

INSTRUKCJA

1. Cel narzędzia

- Rozpoznanie i ocena kondycji psychofizycznej osoby starszej oraz społecznych aspektów jej funkcjonowania.

2. Grupa docelowa

- Osoby starsze, których stan psychofizyczny może wskazywać na postępujący proces starzenia wpływający negatywnie na codzienne funkcjonowanie i jakość życia.

3. Sposób wykorzystania

a) okoliczności w jakich stosuje się narzędzie (tu po jakim lub w połączeniu z jakim narzędziem się go wykorzystuje i w jakich odstępach czasowych?)

- Arkusz obserwacji stosujemy po *Wywiadzie z osobą starszą*. Jest to narzędzie fakultatywne, które ma na celu szczególnie skupić się na rozpoznaniu kondycji psychofizycznej osoby starszej. Zaobserwowanie kwestii ujętych w Arkuszu wymaga poznania osoby starszej i wielu wcześniejszych rozmów, gdyż wtedy będzie możliwe względnie obiektywne rozpoznanie sytuacji i pominięcie chwilowych stanów (np. jednodniowego złego samopoczucia).
- Ponowne wykorzystanie *Arkusza* uzależnione jest od decyzji pracownika socjalnego. Wskazane jest jednak powtórzyć taką planowaną obserwację w pewnych odstępach czasu (np. raz w roku), co pozwoli na uchwycenie zmian zachodzących w kondycji psychofizycznej osoby starszej i podjęcie ewentualnych działań adekwatnie do rozpoznania.

b) zastosowanie pytań

- W tym narzędziu pytaniom towarzyszą stwierdzenia dotyczące stanu osoby starszej, które zostały zaobserwowane przez pracownika socjalnego lub też z tej obserwacji nie wynika ich występowanie.
- Pytania mają na celu jak najszerze poznanie osoby starszej, a przede wszystkim jej stanu psychicznego – emocjonalnego, chęci do życia i działania. Pozwala to wstępnie rozpoznać czy Klient cierpi na niekorzystne przypadłości – np. depresję czy zespół otępienny.

c) na co warto zwrócić uwagę

- Pracownik socjalny powinien przede wszystkim zwrócić uwagę na fakt, czy osoba starsza może mieszkać samodzielnie, czy wymaga szerszej opieki, czy jej stan psychiczny i fizyczny pozwala na samodzielne funkcjonowanie.
- Pracownik socjalny powinien dążyć do pełnego wykorzystania potencjału osoby starszej przy jednoczesnej ocenie tego potencjału.

d) informacje dodatkowe

- Arkusz obserwacji może być uzupełniany opinią psychologiczną, geriatryczną, psychiatryczną i gerontologiczną. Decyzję w kwestii wystąpienia o opinię podejmuje pracownik socjalny.